

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

**Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту
Кафедра економіки та маркетингу**

УМЕХ ЧІНЕЧЕРЕМ ФАВУР

УДК 338.2(477):631.15:65.011.44

**Автореферат
дипломної магістерської роботи**

**ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІДПРИЄМСТВА**

051 «Економіка»

(Освітня програма «Економіка підприємства»)

Харків – 2019

Дипломна магістерська робота є рукописом.
Робота виконана в Харківському національному
технічному університеті сільського господарства імені
Петра Василенка Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Антощенкова Віталіна
Володимирівна,
Харківський національний технічний
університет сільського господарства
імені Петра Василенка.

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу,
підприємництва і організації
виробництва **Пономарьова Марина**
Сергіївна,
Харківський національний аграрний
університет ім. В.В. Докучаєва

Захист відбудеться 16 грудня 2019 р. на засіданні атестаційної комісії у ХНТУСГ
за адресою: 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

В умовах економіки перехідного періоду підприємства, які отримали широку господарську самостійність, зіткнулися з необхідністю принципово нових підходів до забезпечення економічної безпеки, що потребувала корінного перетворення всієї системи захисту економічних інтересів.

Підприємства агропромислового комплексу в умовах ринку займають особливе становище, що не дозволяє в повній мірі брати участь в міжгалузевій конкуренції. Сільське господарство, залежне від природних факторів і має яскраво виражений сезонний характер виробництва, є низько-доходною, більш відсталою в технологічному плані галуззю в порівнянні з іншими галузями і повільніше пристосовується до мінливих економічних і технологічних умов. Ринкова модернізація, істотним чином модифікує базові умови аграрного відтворення. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств в значній мірі залежить від їх фінансово-господарського стану, адже близько 30% господарств у сільськогосподарському секторі економіки збиткові, більше половини мають прострочену кредиторську заборгованість.

Ціни на продукцію сільськогосподарських виробників залишаються низькими, що не дозволяє їм своєчасно погашати отримані кредити і підштовхує кредитні підприємства до посилення вимог до позичальників і підвищенню відсоткових ставок по кредитах. Основна частина сільськогосподарських підприємств не має власних ресурсів і можливості користуватися кредитами. Залишається на досить низькому рівні технологічний рівень більшості підприємств агропромислового сектору України. Таким чином, сучасний стан галузі не дозволяє забезпечити економічну безпеку сільськогосподарських підприємств і продовольчу безпеку країни.

В науковій літературі досить повно розглянуті фундаментальні підходи до розкриття окремих аспектів поданої магістерської тематики, проте слід зазначити, що недостатньо опрацьовані механізми підвищення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, що враховують галузеві особливості та деструктивні чинники. Тому виникла нагальна потреба в науковій і практичній розробці даної проблеми, розумінні сутності поняття економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, в розробці напрямів підвищення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, що і визначила вибір теми магістерського дослідження. Ступінь наукової розробленості теми дослідження визначається підвищеною увагою до питань економічної безпеки на рівнях країни, регіону і підприємств. Наявні в науковій літературі публікації можна умовно згрупувати наступним чином: питань розвитку виробничих систем як на макроекономічному, так і на мікроекономічному рівнях присвячені праці Андрушків Б.М., Малюти Л.Я., Іванюти Т. М., Заїчковського А. О., О. Є. Користіної, О. І. Барановського, Л. В. Герасименко, Васильців Т.Г., Небави М. І., Міронової Ю.В.. Розробка теоретичних основ економічної безпеки представлені в працях: О. В. Ареф'єва, С. В. Васильчака, С. М. Ілляшенко, В. І. Мунтіян, С. Ф. Покропівного. досліджують актуальні питання забезпечення економічної

стабільності сільськогосподарського підприємства й акцентують увагу на вирішенні проблеми забезпечення національного економічного росту.

Метою даної дипломної роботи є розробка та обґрунтування теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо підвищення рівня економічної безпеки сільськогосподарських підприємств на основі даних моніторингу загроз і чинників, що забезпечують економічну безпеку господарюючих суб'єктів.

Завдання дипломної роботи: 1) розкрити зміст і сутність категорії «економічна безпека сільськогосподарського підприємства»; 2) систематизувати наявні концепції і методичні підходи до оцінки загроз економічній безпеці підприємств; 3) визначити найбільш важливі галузеві особливості, що впливають на рівень економічної безпеки сільськогосподарських підприємств; 4) виявити і класифікувати загрози економічній безпеці сільськогосподарських підприємств; 5) систематизувати фактори, що забезпечують економічну безпеку сільськогосподарських підприємств; 6) розробити і обґрунтувати основні напрямки підвищення рівня економічної безпеки сільськогосподарських підприємств.

Об'єктом дослідження магістерської дипломної роботи є система економічної безпеки в сільськогосподарському підприємстві.

Предметом дослідження є механізми і інструменти підвищення рівня економічної безпеки сільськогосподарського підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що проведений в дипломній магістерській роботі аналіз, отримані результати, можуть бути базою для розробки конкретних науково-обґрунтованих рекомендацій, які можуть бути враховані в функціонування сільськогосподарського підприємства. Теоретичні й методичні положення дипломної магістерської роботи доведено до рівня конкретних методичних розробок і практичних рекомендацій, спрямованих на формування економічної безпеки підприємства. Достовірність отриманих результатів даної роботи визначається використанням даних статистичної і фінансової звітності, що характеризують фінансово-господарську діяльність сільськогосподарського підприємства.

Теоретико-методологічною основою дослідження є застосування діалектичних принципів і методів наукового пізнання, системний підхід до дослідження загроз безпеці і механізмів забезпечення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів, сучасні концепції, гіпотези і висновки в яких висвітлено проблеми формування економічної безпеки підприємств.

Для досягнення поставленої мети і вирішення завдань у дослідженні використано загальноприйняті методи та прийоми: історичний і абстрактно-логічний (дослідження економічної безпеки, аграрного сектора, основних передумов формування); монографічний (для встановлення економічної сутності понять «економічна безпека», «економічна безпека сільськогосподарського підприємства»); аналізу та синтезу (визначення предмета, об'єкта дослідження та виявлення факторів впливу на шляхи формування економічної безпеки підприємства); розрахунково-конструктивний (дослідження стану економічної безпеки сільськогосподарських підприємств України; організаційно-економічна

характеристика підприємства); економетричного моделювання (виявлення впливу факторів на формування економічної безпеки підприємства); графічний (відображення динаміки змін окремих економічних показників); системного підходу (дослідження напрямів забезпечення економічної безпеки підприємств).

Інформаційну базу досліджень складають: Інформаційно-аналітичний портал АПК України; Верховна Рада України (офіційний вебпортал парламенту України); Закон України «Про страхування»; Закон України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою»; офіційні дані Державної служби статистики України, Головного управління статистики в Чернігівській області; річні звіти підприємства за 2016 – 2018 роки (Ф.1. «Баланс», Ф.2 «Звіт про фінансові результати», Ф.3 «Звіт про власний капітал», Ф.4 «Звіт про рух грошових коштів», Ф.5 «Примітки до річної фінансової звітності», Ф.50-ст «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств», Ф.1-ПВ (за рік) «Звіт з праці», Ф.3-ПВ (річна) «Звіт про виконання робочого часу»), статут підприємства, періодичні видання економічного напрямку.

Новизна одержаних результатів дипломної магістерської роботи полягає в розробці теоретико-методичних засад та обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо шляхів формування економічної безпеки сільськогосподарського підприємства. Основні положення роботи, що визначають її наукову новизну, наступні:

дістали подальшого розвитку:

– сутнісно-змістовне наповнення поняття «економічна безпека сільськогосподарського підприємства», розкрита її сутність і значення в сучасних економічних умовах;

– система заходів фінансового впливу з використанням механізмів пільгового кредитування, податкової політики, регулювання ринку, прямих бюджетних субсидій, підтримки аграрних цін;

– галузеві особливості, що впливають на рівень економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, до яких віднесено: біологічний характер виробництва; залучення у виробництво природних ресурсів; низька цінова еластичність попиту на сільськогосподарську продукцію; швидкопсувний характер окремих видів сільгосппродукції; забезпечення продовольчої безпеки.

– інтегрований методичний підхід до визначення сучасного рівня загроз економічній безпеці сільськогосподарських підприємств, проведена їх систематизація та виявлено причини виникнення. Запропоновано до основних загроз економічній безпеці сільськогосподарських підприємств віднести: порушення відтворювального процесу; катастрофічна втрата фінансової стійкості; руйнування природно-ресурсного потенціалу; низька інвестиційна та інноваційна активність;

– комплексний підхід до обґрунтування механізму підвищення рівня економічної безпеки сільськогосподарських підприємств і розвитку ринкових чинників, забезпечення економічної безпеки.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати магістерської роботи доповідалися, обговорювалися та отримали позитивну оцінку на: III Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми і

перспективи інноваційного розвитку аграрного сектора економіки в умовах інтеграційних процесів» (3-4 жовтня 2019 р.); Міжн. наук.-практ. конф «Сучасний рух науки». Дніпро (3 грудня 2019р.); II Міжнародній науково-практичній конференції «Молодь і технічний прогрес в АПК» Інноваційні розробки в аграрній сфері (25 листопада 2019р.).

Результати магістерського дослідження опубліковані у 4 наукових працях (1 в співавторстві з науковим керівником).

Структура та обсяг дипломної магістерської роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (58 найменувань), додатків. Основний зміст роботи викладено на 108 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 26 таблиць, 8 рисунків, 16 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ»** проведено аналіз теоретичних основ економічної безпеки, підходів до визначення «економічна безпека підприємства», розглянуті методи діагностики економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, а також наведено зарубіжний досвід в питаннях забезпечення підтримки аграрного сектора. Розкрито поняття, загрози економічній безпеці і причини їх виникнення, обґрунтовано уточнене визначення економічної безпеки сільськогосподарського підприємства. На основі проведеного аналізу робіт вітчизняних та зарубіжних науковців автором проведено аналіз сутності понять: «економічна безпека підприємств», «загрози», «ризик»; досліджено методичні підходи до діагностики кризових ситуацій господарюючих суб'єктів, що включають моніторинг факторів, які викликають загрози, розглянуто і класичний інструментарій визначення фінансового стану суб'єкта господарювання; узагальнено і проаналізовано досвід забезпечення стабільної економічної ситуації в сільському господарстві, підтримання рентабельності галузі і забезпечення продовольчої безпеки в США, Японії, країнах Європейського Союзу.

У другому розділі **«АНАЛІЗ СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА»** розглянуто: організаційну характеристику підприємства, спеціалізацію та інтенсифікацію виробництва; стан та ефективність використання земельних, трудових, матеріальних підприємства; стан та розвиток основних галузей підприємства; фінансовий стан та ефективність роботи підприємства. визначені галузеві особливості, що впливають на рівень економічної безпеки сільськогосподарських підприємств; визначено, що система економічної безпеки знаходиться під постійним впливом двох груп факторів: деструктивних (знижують загальний рівень стійкості) і позитивних (сприяють еволюційному розвитку).

У третьому розділі **«ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА»** виявлено: основні проблеми, що вимагають вдосконалення механізму формування ефективної системи безпеки підприємств; визначено особливості сільськогосподарського виробництва, до яких віднесено: біологічний

характер виробництва, залучення у виробництво природних ресурсів, низька цінова еластичність попиту на сільськогосподарську продукцію, швидкопсувний характер окремих видів сільгосппродукції, забезпечення продовольчої безпеки, соціальна функція; проведено емпіричні дослідження щодо аналізу впливу субсидій; сформульовані основні напрямки зниження рівня загроз, створення умов для ефективного функціонування ресурсів з метою сталого розвитку сільськогосподарських підприємств і забезпечення їх економічної безпеки; обґрунтовані і розроблені схеми зниження загроз безпеки сільськогосподарських підприємств.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

В магістерській дипломній роботі теоретично узагальнено та запропоновано вирішення актуального наукового і практичного завдання – обґрунтування теоретичних та розробка практичних рекомендацій щодо шляхи формування економічної безпеки підприємства.

1. Уточнено зміст поняття «економічна безпека сільськогосподарського підприємства», розкрито її сутність і значення в сучасних економічних умовах. Економічна безпека сільськогосподарського підприємства – це такий стан його матеріальних, трудових, земельних та фінансових ресурсів, здатний забезпечити процес розширеного відтворення, фінансову стійкість при збереженні навколишнього природного середовища, при якому знижується до мінімуму вплив деструктивних факторів, що загрожують функціонуванню підприємства.

2. Проведено оцінку стану та методів діагностики рівня економічної безпеки підприємств України, в тому числі і сільськогосподарських підприємств. Встановлено, що у 2018 році темп розвитку української економіки відповідав темпу розвитку світової економіки. За минулий рік ВВП України зріс на 3,3% – до 3,5 трлн гривень. За 2018 рік найбільш високе зростання обсягу валового продукту зафіксували у фінансовій та страховій діяльності (+12,4%), у сільському господарстві (+7,8%). Найбільшу частку у ВВП України склали такі галузі, як оптова та роздрібна торгівля (471 млрд гривень), переробна промисловість (409 млрд гривень) та сільське господарство (360 млрд гривень). В Україні всього функціонує 355877 підприємств, з них 446 (0,1%) – великі, 16057 (4,5%) – середні, 339374 (95,4%) – малі (з них 292772 (82,3) – мікропідприємства. Визначено, що чисельність сільськогосподарських підприємств усіх форм власності за даними Державної служби статистики, становила в 2018 році 50504 тис. підприємств або 14,2% від загальної чисельності підприємств в Україні, в тому числі в Чернігівській області функціонує 1280 сільськогосподарських підприємств (в тому числі 644 фермерських господарств). В Україні фермерські господарства становлять 68%. Найбільше число сільськогосподарських підприємств зосереджені в Одеській (4784) та Дніпропетровській (4181) областях. За сільськими товаровиробниками закріплено 41489,3 тис. га сільськогосподарських угідь. Питома вага ріллі в структурі сільськогосподарських угідь становить 78,4%. Землі сільськогосподарського призначення займають близько 68,7%. Всього станом на 1 січня 2019 року в Україні було зареєстровано 41983,6 чол. населення, що з 2010 року скоротилось майже на 10%. Питома вага сільського населення

складає близько 31% від загальної чисельності населення. Середньодушкове річне споживання продуктів харчування з 2000 по 2018 рік дещо стабілізувалось. Збільшилося споживання м'яса, м'ясних продуктів, яєць, овочів більш ніж на 60%, ягід та фруктів майже вдвічі. Споживання хлібобулочних виробів, зменшилося майже на 30%.

3. На основі аналізу зарубіжного досвіду визначено, що основними інструментами підтримки аграрного сектора служить система заходів фінансового впливу з використанням механізмів пільгового кредитування, податкової політики, регулювання ринку, прямих бюджетних субсидій, підтримки аграрних цін. Запропонована: заміна прямої підтримки підтримкою загального характеру. Хоча шокова терапія та відмова від прямих трансфертів призвели до банкрутства багатьох фермерів, вже за 20 років Нова Зеландія стала однією з найуспішніших країн за рівнем розвитку сільського господарства; заміна прямої фінансової підтримки страховими перевагами. Замість того, щоб платити сільськогосподарським виробникам за випуск, влада США та Австралії укладає договори страхування з фермерами. Ці договори дозволяють фермерам покрити збитки від несприятливих природних умов та зменшити вплив сезонних та циклічних коливань на ціни; надання кредитів на пільгових умовах та фінансування досліджень в агросекторі. Саме таку модель субсидіювання обирають Канада та Нідерланди, допомагаючи фермерам розвиватись та забезпечуючи кращий доступ до фінансування.

4. На основі аналізу організаційно-економічної характеристики підприємства, встановлено, що у 2018 р. валова продукція зросла порівняно з 2016 роком на 26 %. Площа с/г угідь за досліджує мий період не змінилась і становить 2135 га, з них 1514 га – площа ріллі.. Середньорічна чисельність працівників, порівняно з 2016 роком, зменшилась і в 2018 році нараховується 105 робітників, порівняно з 120 чол. в 2016 році, і як наслідок майже на 10 % знизилась прямі витрати праці (195 тис.люд.год.). Середньорічна вартість необоротних активів зросла в 2018 р. порівняно з 2016 р. на 14,4 % і складала – 4618 тис.грн. Середньорічна вартість оборотних активів порівняно з 2016 роком практично не змінилась і в 2018 році становила 20234,5 тис.грн. Середньорічна вартість необоротних і оборотних активів в 2018 році відповідно збільшилась на 14,4 % і складає 35803 тис. грн., порівняно з 31294,5 тис.грн.. в 2016 р. Операційні витрати збільшились на 61,2 % і становили в 2018 році – 41553 тис.грн. Чистий дохід в 2018 р. зріс на 40% і складає 19780 тис.грн. Внаслідок витрати від зміни вартості активів які оцінюються за справедливою вартістю, підприємство в 2018 році отримало збитки на рівні 4918 тис.грн. Поголів'я тварин в перерахунку в умовне ВРХ зросло за рахунок збільшення корів дійного стада.

5. Визначено галузеві особливості сільськогосподарських підприємств, що впливають на рівень економічної безпеки: 1. Високий ступінь залежності сільськогосподарського виробництва від природно-кліматичних умов і схильності до ризику безлічі непередбачуваних чинників перешкоджає розвитку сільськогосподарських підприємств. Для сільського господарства характерна значно більша, ніж в інших галузях, роль природних факторів, при несприятливому впливі яких знижується окупність витрат і має місце

недоотримання продукції і доходів. Коливання витрат і випуску продукції в аграрній сфері викликає економічний резонанс по всьому ланцюгу міжгалузевих зв'язків аграрної галузі.

6. Встановлено, що низька цінова еластичність попиту на продукти харчування веде до відставання зростання доходів сільгоспвиробників від динаміки доходів в інших секторах економіки. Через низьку еластичність попиту за ціною сільськогосподарське виробництво дуже чутливо до коливань в рівні попиту. Дослідження даних моніторингу діяльності сільськогосподарських підприємств дозволило визначити деструктивні чинники, що формують загрози економічній безпеці, систематизувати їх і виявити причини виникнення. Виявлено, що однією з причин порушення відтворювального процесу на сільськогосподарських підприємствах з'явився диспаритет цін між сільськогосподарською і промисловою продукцією, тобто несприятливий зміна пропорцій між цінами на матеріально-технічні ресурси і сільськогосподарську продукцію. З 1990 року ціни на промислову продукцію зросли в 55-175 разів, на сільськогосподарську (сире молоко, пшениця, соняшник і т.д.) в 15-75 разів.

7. Досліджено ключові моделі підтримки сільського господарства, з перевагами та недоліками для застосування в Україні. Запропоновано: 1. Заміна прямої підтримки підтримкою загального характеру. Хоча шокова терапія та відмова від прямих трансфертів призвели до банкрутства багатьох фермерів, вже за 20 років Нова Зеландія стала однією з найуспішніших країн за рівнем розвитку сільського господарства; 2. Заміна прямої фінансової підтримки страховими перевагами. Замість того, щоб платити сільськогосподарським виробникам за випуск, влада США та Австралії укладає договори страхування з фермерами. Ці договори дозволяють фермерам покрити збитки від несприятливих природних умов та зменшити вплив сезонних та циклічних коливань на ціни; 3. Надання кредитів на пільгових умовах та фінансування досліджень в агросекторі. Саме таку модель субсидіювання обирають Канада та Нідерланди, допомагаючи фермерам розвиватись та забезпечуючи кращий доступ до фінансування.

8. Запропоновано, відновлення розширеного відтворювального процесу, тобто збільшення обсягів виробленої продукції, шляхом вдосконалення техніко-технологічної модернізації виробництва, вдосконалення селекційної і племінної роботи, впровадження прогресивних форм організації виробництва. Техніко-технологічна модернізація агросектору на основі впровадження інтенсивних ресурсо- і енергозберігаючих та екологічно чистих технологій в землеробстві та тваринництві.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Umeh Чінечерем Фавур. Механізми зміцнення економічної безпеки підприємства на основі аналізу його складових. Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: зб. наук. праць. – Харків: ХНТУСГ, 2019. – Вип.1. – С.76-80.

2. Umeh, Chinecherem Favour. ECONOMIC SECURITY OF THE

ENTERPRISE: TOOLS. Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: зб. наук. праць. – Харків: ХНТУСГ, 2019. – Вип.2. – С.179-182.

3. Умех Чінечерем Фавур. Система управління економічною безпекою аграрних підприємств. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Молодь і технічний прогрес в АПК» Інноваційні розробки в аграрній сфері. Том 2. – Харків: ХНТУСГ, 2019. – С.165.

4. Umeh, Chinecherem Favour. FORMATION OF THE AGRICULTURAL LAND MARKET IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF ECONOMIC SECURITY. Сучасний рух науки: зб. тез. VI міжн. наук.-практ. інтернет-конф. Дніпро: Електронний наук.-практ. журнал «WayScience», 2019. – С. 18-23.

Анотація

Умех Чінечерем Фавур. Шляхи формування економічної безпеки підприємства.

Дипломна магістерська робота. Спеціальність 051 – «Економіка». Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

У магістерській дипломній роботі автором узагальнено теоретико-методологічні основи формування економічної безпеки господарюючих суб'єктів. Надано уточнення поняттю «загрози економічній безпеці» та обґрунтовано причини їх виникнення. Проведено оцінку стану та методів діагностики рівня економічної безпеки підприємств аграрного сектору. Досліджено зарубіжний досвід підтримки аграрного сектора. Проведено аналіз стану економічної безпеки сільськогосподарського підприємства, його організаційно-економічної характеристики та ефективності використання земельних, трудових та фінансових ресурсів підприємства. Проаналізовано фінансовий стан підприємства та проведено оцінку факторів забезпечення економічній безпеці сільськогосподарського підприємства. Запропоновано основні напрямки забезпечення економічної безпеки сільськогосподарського підприємства та пріоритетні напрямки підвищення рівня економічної безпеки сільськогосподарського підприємства. Удосконалено систему заходів запобігання загрозам безпеки підприємства. Запропоновані механізми розвитку ринкових чинників забезпечення економічної безпеки сільськогосподарського підприємства

Ключові слова: економічна безпека, загрози, аграрний сектор, дотації, інтенсифікація, рентабельність.

Аннотация

Умэх Чинэчерэм Фавур. Пути формирования экономической безопасности предприятия.

Дипломная магистерская работа. Специальность 051 – «Экономика». Харьковский национальный технический университет сельского хозяйства имени Петра Василенка.

В магистерской дипломной работе автором обобщенно теоретико-методологические основы формирования экономической безопасности хозяйствующих субъектов. Предоставлено уточнения понятия «угрозы экономической безопасности» и обоснованно причины их возникновения. Проведена оценка состояния и методов диагностики уровня экономической безопасности предприятий аграрного сектора. Исследован зарубежный опыт поддержки аграрного сектора. Проведен анализ экономической безопасности сельскохозяйственного предприятия, его организационно-экономической характеристики и эффективности использования земельных, трудовых и финансовых ресурсов предприятия. Проанализировано финансовое состояние предприятия и проведена оценка факторов обеспечения экономической безопасности сельскохозяйственного предприятия. Предложены основные направления обеспечения экономической безопасности сельскохозяйственного предприятия и приоритетные направления повышения уровня экономической безопасности сельскохозяйственного предприятия. Усовершенствована система мер предотвращения угроз безопасности предприятия. Предложен механизм развития рыночных факторов обеспечения экономической безопасности сельскохозяйственного предприятия.

Ключевые слова: экономическая безопасность, угрозы, аграрный сектор, дотации, интенсификация, рентабельность.

Annotation

Umeh, Chinecherem Favour. Forming of ways the economic security of the enterprise.

Master`s thesis. Speciality 051 – Economics. Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture.

In work the author summarizes the theoretical and methodological foundations of the formation of economic security of economic entities. The clarification of the concept of “threat to economic security” and the reasons for their occurrence are justified. The state and methods of diagnosing the level of economic security of enterprises in the agricultural sector are assessed. The foreign experience of supporting the agricultural sector is investigated. The analysis of the economic security of the agricultural enterprise, its organizational and economic characteristics and the effectiveness of the use of land, labour and financial resources of the enterprise. The financial condition of the enterprise is analysed and the factors of ensuring the economic security of the agricultural enterprise are evaluated. The main directions of ensuring the economic security of an agricultural enterprise and priority directions of increasing the level of economic security of an agricultural enterprise are proposed. The system of measures to prevent threats to the security of the enterprise has been improved. A mechanism for the development of market factors for ensuring the economic security of an agricultural enterprise is proposed.

Key words: economic security, threats, the agricultural sector, subsidies, intensification, profitability.